

Handboek Sloep- en Motorvlet varen

20-02-2020

1 Inleiding	3
2 De cursussen en diploma's	5
2.1 Diploma Sloep/Motorvlet- Bemanningslid	5
2.2 Diploma Sloep/Motorvlet- Dagschipper	5
2.3 Diploma Sloep/Motorvlet- Schipper	5
2.4 Diploma Sloep/Motorvlet- Sloep/Motorvlet Schipper	5
2.5 Alleen voor instructeurs Sloep/Motorvlet	6
<i>Diploma Sloep- en Motorvlet CWO IV+</i>	6
3 Richtlijnen voor beoordeling	7
3.1 Bevoegdheden	7
3.2 Registratie van vorderingen en beoordeling Bemanningslid en Dagschipper	7
3.3 Registratie van de vorderingen en beoordeling Schipper (CWO III) en Sloep/Motorvlet Schipper (CWO IV)	8
4 De kennis- en vaardigheidseisen Sloep- en Motorvlet (op hoofdlijnen)	11
4.1 De kennis- en vaardigheidseisen	11
4.2 Overzicht diploma's instructeurs Sloep/Motorvlet varen	13
4.3 Studieboeken en adressen voor het doen van examens voor het halen van certificaten	13
5 De kennis- en vaardigheidseisen Sloep/Motorvlet (gedetailleerd)	14
5.1 De kennis- en vaardigheidseisen	14

1 Inleiding

Wat is Sloep- en Motorvlet varen?

Onder sloep- en motorvlet varen verstaat het CWO het varen, navigeren en manoeuvreren met een sloep of motovlet op de beschutte binnenwateren.

Onder een sloep of motorvlet verstaan we een (half) open motorboot, geschikt voor tochten op binnenwateren, waarbij gebruik gemaakt wordt van de faciliteiten aan wal.

Sloep/Motorvlet

Het varen met een instructieboot dient te gebeuren volgens de wettelijke regels.

Daarnaast dient de te gebruiken sloep/motorvlet ook zo te zijn uitgerust dat het geschikt is voor 'instructie' varen.

Zo is bijvoorbeeld de uitrusting zo gekozen dat het de veiligheid van de opvarenden dient en de instructie compleet maakt, kijkend naar de omstandigheden waaronder men moet kunnen varen, zie de uitrustingslijst op de website van het CWO, www.cwo.nl

Taken/functies aan boord van een Sloep/Motorvlet

Er zijn bemanningsleden en een schipper. Het zijn van bemanningslid op een boot is een belangrijke rol, waarbij onder verantwoordelijkheid van de schipper ondersteunende taken worden verricht. Voor het goed verrichten van deze taken is enige vaarervaring nodig.

Omdat de rol van schipper veel kennis en vaardigheid vraagt, is het opdoen van praktische ervaring een nodige voorwaarde. De opleiding tot schipper is dan ook onderverdeeld in verschillende (niveau)cursussen waarvoor het maken van mijlen/kilometers verplicht is.

Schipperen is groeien

Allereerst moet men leren

- een goed bemanningslid te zijn.

Daarna

- schipperen bij daglicht en niet teveel wind, maximaal 4 Bft.

Na extra mijlen/kilometers te hebben gemaakt komt de stap van

- schipperen onder zwaardere omstandigheden, ook bij nacht en maximaal 6 Bft.

Praktijk of theorie?

Het varen met een Sloep/Motorvlet vraagt om een grote vaardigheid, zowel theoretisch als praktisch. Deze vaardigheid kan worden opgedaan/geoefend in cursussen. Deze cursussen vinden plaats aan boord van een boot. Tijdens de cursussen wordt ook aandacht besteed aan de theorie van het varen.

In de beschrijving van de theorie wordt soms ook verwezen naar bestaande theorie cursussen zoals: Klein Vaarbewijs I.

Door het volgen van deze cursus en het doen van examen hierin kan men zijn kennis vergroten en certificaten behalen. Deze kennis speelt een belangrijke rol bij het praktische varen, afhankelijk van het type schip en het vaargebied. Daarom wordt in het programma van een cursus aangegeven welke certificaten van belang zijn. De kennis die bij dat certificaat hoort maakt deel uit van de theorie van de cursus.

In sommige gevallen, dient het certificaten ook daadwerkelijk gehaald te worden, bijvoorbeeld omdat dit een wettelijk vereiste is. (zie ook het overzicht van namen en adressen, verderop in dit document)

De vaargebieden

Het diploma geldt voor het varen met een Sloep/Motorvlet op binnenwateren, zoals Friese meren, Randmeren, Plassen, Kanalen en Vaarten, stromende Rivieren (enkelzijdig) (vaarwater A van Jachtvaren).

Cursussen en diploma's Sloep- en Motorvlet varen

We onderscheiden in het varen een viertal niveaus. Deze niveaus staan voor opgedane kennis, aangeleerde vaardigheden en opgedane ervaring. Afhankelijk van de condities op het water geven de niveaus ook de mate aan waarin een persoon zelfstandig kan varen.

- I - Sloep- en Motorvlet-Bemanningslid
- II - Sloep- en Motorvlet-Dagschipper
- III - Sloep- en Motorvlet-Schipper
- IV - Sloep- en Motorvlet-All round Schipper

2 De cursussen en diploma's

2.1 Diploma Bemanningslid (CWO I)

Dit diploma is bedoeld voor personen van **12** jaar of ouder, die er blijk van hebben gegeven onder verantwoordelijkheid van de schipper, met een Sloep/Motorvlet, als bemanningslid adequaat te kunnen functioneren.

2.2 Diploma Dagschipper (CWO II)

Dit diploma is bedoeld voor personen van **16** jaar of ouder, die er blijk van hebben gegeven de bij de diploma-eisen vermelde functies als zelfstandig schipper uit te kunnen voeren bij daglicht en een windkracht van maximaal 4 Bft.

Hij/zij kan zelfstandig, veilig en verantwoord varen, manoeuvreren en navigeren op de bij de opleiding horende vaarwateren.
Hij/zij kan onder de aangegeven omstandigheden leiding geven aan de bemanning.

2.3 Diploma Schipper (CWO III)

Dit diploma is bedoeld voor personen van **18** jaar of ouder, die er blijk van hebben gegeven de bij de diploma-eisen vermelde functies als zelfstandig schipper uit te kunnen voeren bij dag en nacht en een windkracht van maximaal 6 Bft.

Hij/zij heeft er blijk van gegeven zelfstandig, veilig en verantwoord te kunnen varen, manoeuvreren en navigeren op de bij de opleiding horende vaarwateren.

Hij/zij heeft er blijk van gegeven onder alle omstandigheden leiding te kunnen geven aan de bemanning.

Dit diploma wordt afgegeven na het behalen van een praktijk- en theorie examen. Het examen kan worden afgelegd zonder het volgen van een cursus, het wordt echter wel aangeraden om vooraf een cursus te volgen om goed op de hoogte te zijn van alle te examineren vaardigheden.

Het diploma **Schipper** (CWO III) is het eigenvaardigheidsniveau van de Instructeur **I-2 Sloep/Motorvlet**.

2.4 Diploma All Round Schipper (CWO IV)

Dit diploma is bedoeld voor personen van **18** jaar of ouder, die er blijk van hebben gegeven de bij de diploma-eisen vermelde functies als All round-Schipper uit te kunnen voeren. Dit blijkt onder andere uit de hierna opgesomde competenties.

Hij/zij heeft er blijk van gegeven:

- leiding te kunnen geven,
- proactief en voorwaarden scheppend bezig te kunnen zijn,
- gebeurtenissen te kunnen voorzien,
- afwegingen te kunnen maken,
- beslissingen te kunnen nemen,

- veilig en verantwoord te kunnen varen, manoeuvreren en navigeren op de bij de cursus horende vaarwateren,
- verantwoordelijkheid te kunnen dragen voor de voorbereiding en uitvoering van (meerdaagse) tochten naar onbekende bestemmingen.
- onder alle zich voordoende omstandigheden de eindverantwoordelijkheid voor bemanning en schip te kunnen dragen.

Dit diploma wordt afgegeven na het behalen van een praktijk- en theorie-examen. Het examen kan worden afgelegd zonder het volgen van een cursus, het wordt echter wel aangeraden om een cursus te volgen om goed op de hoogte te zijn van alle te examineren vaardigheden.

Het diploma **All-Round Schipper** (CWO IV) is het eigenvaardigheidsniveau van de Instructeur **I3 Sloep/Motorvlet**.

Instapeisen voor het examen All Round Schipper (CWO IV)

Het betreft in dit geval een gemaakte tochtplanning voor een door de examinerator opgegeven tocht.

Aan deze eis kan voorafgaand aan en ook gedurende de trainingen gewerkt worden. Ze dient afgerond te zijn voor het praktijkexamen.

2.5 Alleen voor instructeurs Sloep/Motorvlet

Diploma Sloep- en Motorvlet CWO IV+

Het diploma Sloep/Motorvlet IV+ is bedoeld voor personen die in het bezit zijn van het diploma Instructeur I-3 en blijf hebben gegeven te beschikken over competenties die het CWO niveau IV overstijgen. Het geldt als afrondingseis voor de opleiding tot respectievelijk instructeur I-4.

Voor het behalen van het diploma Sloep/Motorvlet CWO IV+ moet een logboek worden geschreven van minimaal 500 km, met tenminste één lange tocht. Daarna moet er 12 uur aaneensluitend doorgetraind worden met minimaal twee externe trainers van de externe trainerslijst. Voor Sloep- en Motorvlet-Schipper kan dit 1 externe trainer zijn wanneer er getraind wordt met 1 boot; de trainer is altijd aan boord. De ervaringen van de training moeten vastgelegd worden in een portfolio, door middel van het invullen het zogenaamde 'standaard formulier'.

3 Richtlijnen voor beoordeling

Om in het bezit te komen van een diploma **Sloep- en Motorvlet** wordt de kandidaat beoordeeld op de in dit document genoemde praktijk- en theorie-eisen (inclusief de eventueel genoemde theoriecertificaten).

CWO I= Bemanningslid

CWO II= Dagschipper

CWO III= Schipper

CWO IV= Sloep- en Motorvlet-Schipper

3.1 Bevoegdheden

Een klant die een CWO-diploma wil behalen, zal door een, door de Commissie Watersport Opleidingen, erkende instructeur beoordeeld moeten worden bij een door de CWO erkende opleidingslocatie (een lijst met CWO-opleidingslocaties is te vinden op de website www.cwo.nl). Deze beoordeling kan plaatsvinden tijdens een cursus, maar ook buiten cursusverband.

Bij de CWO-opleidingslocaties zijn de verschillende bevoegdheden voor het beoordelen van het vaardigheidsniveau en het toekennen van een diploma op de hieronder beschreven wijze verdeeld.

Instructeur	Geeft les aan	Vaststellen vaardigheidsniveau/examineren
I-2	CWO I en II	-
I-3	CWO I, II en III	CWO I, II en III
I-4	CWO I, II, III en IV	CWO I, II en III
I-4*	CWO I, II, III en IV	CWO I, II, III en IV
Trainer CWO IV+	CWO IV+	CWO IV+, externe trainer IV+

3.2 Registratie van vorderingen en beoordeling Bemanningslid en Dagschipper

Registratie van de vorderingen

De bevindingen van de instructeur ten aanzien van de door de cursist behaalde vorderingen worden bijgehouden op een vorderingenstaat/digitaal waterpaspoort. Op basis van deze vorderingenstaat zal de instructeur aan het einde van de cursus wel of niet een diploma uitreiken.

Voor alle onderdelen moet een voldoende worden gescoord. Indien een kandidaat niet op alle punten een voldoende heeft gescoord, kunnen de onderdelen waarop onvoldoende is gescoord bij een volgende (cursus)activiteit opnieuw worden beoordeeld. Als door de instructeur geconstateerd wordt dat onderdelen waar langer geleden een voldoende voor is behaald niet meer beheerst worden dan kan hij /zij besluiten dat een of meer van die onderdelen opnieuw getoetst moet(en) worden.

Voor de praktijkonderdelen moet dit proces zijn afgerond in hetzelfde kalenderjaar als waarin voor het eerste onderdeel een voldoende behaald is. Voor de theorieonderdelen geldt een geldigheidstermijn van 18 maanden, te rekenen vanaf het moment waarop voor het eerste theorieonderdeel een voldoende behaald is.

Registratie van het diploma Bemanningslid en Dagschipper

De behaalde en uitgegeven diploma's worden door de opleidingslocatie geregistreerd.

3.3 Registratie van de vorderingen en beoordeling Schipper (CWO III) en All round Schipper (CWO IV)

Registratie van de vorderingen

In de training worden door de instructeur de bevindingen ten aanzien van de door de cursist behaalde vorderingen bijgehouden op een vorderingenstaat/digitaal waterpaspoort.

Het examen

Voor kandidaten geldt de eis dat naast een theorie examen een praktijkexamen dient plaats te vinden. Voordat de kandidaat zijn/haar praktijkexamen mag afleggen dient aan de instapeisen te zijn voldaan. Zie voor de instapeisen de beschrijving in hoofdstuk 2.4.

Conditie voor het examen Schipper en All Round Schipper

De schepen (een schip van een kandidaat kan ook dienen als examenschip) waarop de beoordeling plaatsvindt, moeten aan de door de CWO gestelde eisen voldoen, zie ook het **document Uitrustingslijst Sloep- en Motorvlet**. www.cwo.nl

De windconditie waaronder een praktijkexamen afgenomen wordt, is minimaal een windkracht van 7 knopen.

Het praktijkexamen bestaat ca 3 klokuren, waarvan 2 uur bij daglicht en 1 uur bij duisternis

Het examen CWO III en IV kan op twee manieren worden vorm gegeven.

1. Model 'instructievaartocht'

Het afnemen van het examen is verweven met een instructievaartocht van een aantal dagen, waarbij tijdens de tocht de onderdelen:

- varen
- navigatie
- tochtvaren en nachtvaren,

met examenopdrachten worden afgerond (totaal ca 3 klokuren per kandidaat).

De havenmanoeuvres dienen aan het einde van de tocht afgenomen te worden om bezoek van een CWO gedelegeerde mogelijk te maken.

Over de examenopdrachten en verrichtingen wordt tijdens de tocht per kandidaat door de instructeur/examinator een verslag gemaakt.

In dit verslag wordt een door de kandidaat opgestelde tochtplanning m.b.t. het onderdeel tochtvaren opgenomen.

Na de laatste examenverrichtingen in de haven worden in een eindgesprek alle onderdelen geëvalueerd.

2. Model 'examentocht'

Tijdens een aparte examentocht, waarin niet getraind wordt, waarbij één of meer kandidaten uitsluitend beoordeeld worden op de exameneisen.

Voor deze wijze van examineren geldt dat:

- De havenmanoeuvres worden getoetst, ca. 1 klokuren per kandidaat
- De vaarmanoeuvres worden getoetst, ca. 1 klokuren per kandidaat;
- De navigatie (inclusief tochtplanning) behorende bij het varen van een tocht wordt getoetst, ca. 1 klokuren per kandidaat
- Totaal moet 1 uur in het donker gevaren worden, waarbij tenminste genavigeerd is in het donker.

De vaarmanoeuvres mogen getoetst worden tijdens het tochtvaren.

Sterafname

Bij de sterafname van een I-4 instructeur zal de tweede methode uitgangspunt zijn voor de kandidaat die zich wil kwalificeren als examinator van CWO IV Sloep- en Motorvlet varen.

Administratieve procedure van het examen CWO III en IV Sloep- en Motorvlet varen

Administratieve procedure van het examen CWO III Schipper

In de praktijk zal de procedure als volgt verlopen:

Vooraf

- De kandidaat meldt zich bij een CWO opleidingslocatie.
- Als de kandidaat aan de instapeisen voldoet en beoordeeld wenst te worden, maakt hij dat bij de betrokken opleidingslocatie/examinator kenbaar. De instructeur/examinator kan in deze ook zelf suggesties doen.

Na afloop

- Indien voor het verkrijgen van een diploma ook certificaten vereist worden dan is een kandidaat pas geslaagd als die certificaten zijn behaald.

- Als de kandidaat geslaagd is voor de eventuele certificaten, het theorie- en praktijkexamen dan zal door de examinator het CWO III/Schipper certificaat worden uitgereikt.

Registratie van het diploma Schipper

De behaalde en uitgegeven diploma's worden door de opleidingslocatie rechtstreeks geregistreerd in de database van het CWO.

Administratieve procedure van het examen CWO IV All Round Schipper

In de praktijk zal de procedure als volgt verlopen:

Vooraf

- De kandidaat meldt zich, al dan niet via het secretariaat van de CWO, bij een CWO opleidingslocatie.
- Als de kandidaat aan de instapeisen voldoet en beoordeeld wenst te worden, maakt hij dat bij de betrokken opleidingslocatie/examinator kenbaar. De instructeur kan in deze ook zelf suggesties doen.
- De opleidingslocatie/examinator doet uiterlijk 2 dagen voorafgaand aan het examen **aan de CWO opgave van de plaats en het tijdstip van de vaartocht met het oogmerk ook te examineren (vorm 1) of het examen (vorm 2), zodat de CWO controle kan laten uitvoeren door een gedelegeerde.**

Na afloop

- Voor het verkrijgen van het diploma zijn naast een theorie- en praktijkexamen ook andere diploma's/certificaten vereist.
- Als de kandidaat geslaagd is voor de certificaten, het theorie- en praktijkexamen dan zal de uitslag van het examen met afschriften van de certificaten naar het secretariaat van de CWO gestuurd worden. Het CWO-secretariaat verstrekt daarna het desbetreffende diploma en registreert het behaalde diploma.

4 De kennis- en vaardigheidseisen Sloep- en Motorvlet (op hoofdlijnen)

De eisen/programma's voor de verschillende cursussen zijn vast gelegd en opgenomen in een aantal overzichten.

4.1 De kennis- en vaardigheidseisen

	Bemanningslid	Dagschipper	Schipper	All round Schipper
	I	II	III	IV
Eisen Praktijk				
Het schip en basale zaken				
Vaarklaar maken en controleren van het schip	X	X	X	X
Verzorgen van de waterdichtheid van het schip	X	X	X	X
Aan dek werken	X	X	X	X
Behandeling lijnen en schiemanen	X	X	X	X
Bedienen van de motor	X	X	X	X
Zorg voor de motor en motorkamer		X	X	X
Communiceren	X	X	X	X
Sturen	X	X	X	X
Manoeuvreren	X	X	X	X
Havenmanoeuvres				
Afvaren van een hogerwal en langswal steiger	X	X	X	X
Aankomen aan een hogerwal en langswal steiger	X	X	X	X
Afvaren van een hogerwal en lagerwal box	X	X	X	X
Aankomen in een hogerwal en lagerwal box	X	X	X	X
Afvaren van een lagerwal steiger	X	X	X	X
Aankomen van een lagerwal steiger	X	X	X	X
Afvaren uit een box met dwarswind	X	X	X	X
Aankomen in een box met dwarswind	X	X	X	X
Afmeren	X	X	X	X
	Bemanningslid	Dagschipper	Schipper	All Round Schipper

Navigatie				
Gebruik van kaart en almanak	X	X	X	X
Gebruik navigatie-instrumenten	X	X	X	X
Navigeren aan boord		X	X	X
Tochtvaren				
Tochtvoorbereiding en het aanlopen van havens	X	X	X	X
Passeren van sluizen en bruggen	X	X	X	X
Toepassen van de reglementen	X	X	X	X
Nachtvaren			X	X
Noodsituaties				
Gebruik van de aan boord aanwezige veiligheidsuitrusting en reddingsmiddelen	X	X	X	X
Man over boord		X	X	X
Slepen en gesleept worden		X	X^	X^
Loskomen van aan de grond			X	X
Verhelpen van storingen		X	X	X
EHBO		X	X	X
Overig				
Ankeren	X	X	X	X
Vaar- en jachtetiquette en zorg voor het schip	X	X	X	X
Eisen theorie				
Scheeps- en motortermen	X	X*	X*	X
Werking van de motor	X	X*	X*	X
Theoretische beginselen van het manoeuvreren op de motor	X	X*	X*	X
Theorie van alle hiervoor genoemde praktijkmanoeuvres	X	X*	X*	X
Reglementen	X	X*	X*	X
Klein Vaarbewijs		X kennis van KVB I	X kennis van KVB I	X certificaat KVB I

^ Voor slepen bestaat een module. Deze module kan/mag door een Schipper (CWO III) additioneel gedaan worden. Een

All Round Schipper (CWO IV) moet deze module met succes hebben gevolgd.

* Klein vaarbewijs geeft vrijstelling van het theorie examen.

4.2 Overzicht diploma's instructeurs Sloep/Motorvlet varen

In het hieronder opgenomen overzicht zijn de nieuwe instructeursdiploma's opgenomen met de daarbij behorende vereisten.

Instructeur Sloep/Motorvlet varen	leeftijd	Diploma eigenvaardigheid	PvB's	Vaargebied	De theoriecertificaten zijn opgenomen in het Sloep/Motorvlet diploma maar worden hier voor de duidelijkheid apart vermeld.	
					Kennis van	Certificaat
I-2	18	Sloep/Motorvlet III	PvB 2	A	KVB I	
I-3	21	Sloep/Motorvlet IV	PVB 3	A	KVB I	
I-4*	21	Sloep/Motorvlet IV+	PVB 4	A		KVB I

4.3 Studietoeken en adressen voor het doen van examens voor het halen van certificaten

Leidraad voor Sloep- en motorjachtvaarders	
Klein Vaarbewijs I	verschillende uitgevers
Examen Klein Vaarbewijs	zie ook de website van het Centraal Bureau Rijvaardigheid https://www.cbr.nl/nl/recreatievaart-en-privevliegers/nl/recreatievaart/klein-vaarbewijs-i.htm

5 De kennis- en vaardigheidseisen Sloep/Motorvlet (gedetailleerd)

In hoofdstuk 4 zijn de vaardigheden in hoofdlijnen vastgelegd. In dit hoofdstuk worden ze gedetailleerd beschreven

5.1 De kennis- en vaardigheidseisen

Praktijk eisen	
Het schip en basale zaken	
	Vaarklaar maken en controleren van het schip
I Bemanning	Onder leiding van de schipper het schip klaar maken om uit te varen. Controle op de aanwezigheid van de hierna genoemde middelen. EHBO-koffer, reddingsvesten, reddingsboeien, Brandblusapparaten, lenspomp, hoofdschakelaar boordnet.
II Dagschipper	Het uitvoeren/laten uitvoeren van de voor het schip relevante motorcontroles, tenminste het oliepeil, koelwater en de v-snaar. Controle op goede werking van de veiligheids- en reddingsmiddelen, tevens check op het aantal en de geldigheidsdatum.
III Schipper	Het uitvoeren of laten uitvoeren van een controle op: • de stuurinrichting van het schip. • de aanwezigheid en goede staat van de vereiste uitrusting. • schroefasdoorvoer
IV	
Verzorgen van de waterdichtheid van het schip	
I Bemanning	Aan kunnen geven op welke punten water het schip kan binnen dringen (afsluiters, e.d.)
II Dagschipper	Aan kunnen geven hoe de waterafdichting van de schroefas geregeld is. Controle op aanwezigheid en kennis van het gebruik van afdichtingspluggen.
III Schipper	
IV	
Aan dek werken	
I Bemanning	In staat zijn om op een veilige manier aan dek te werken. Gangboorden vrij te houden van obstakels. Stootwillen op juiste plek en hoogte weten te hangen
II Dagschipper	In staat zijn om anderen aan te sturen in het aan dek werken, rekening houdend met de veiligheid van de bemanning. In staat zijn aan dek te werken
III Schipper	In staat zijn om bemanning aan te sturen aan dek onder zwaardere omstandigheden.

IV	
	Behandeling lijnen en schiemanen
I Bemanning	Een lijn kunnen opschieten en opbergen. Een lijn kunnen beleggen op een kikker en een bolder. Het kunnen maken van een mastworp, mastworp met slipsteek, paalsteek, platte knoop, achtknoop.
II Dagschipper	Het kunnen leggen van verschillende knopen en steken en de functie daarvan kennen en kunnen uitleggen.
III Schipper	
IV All Round Schipper	Het hebben van kennis van het materiaal waar lijnen van zijn gemaakt en het verzorgen hiervan.
	Bedienen van en zorg voor de motor
I Bemanning	Uit kunnen leggen welke functies op instrumentenpaneel aanwezig zijn en de informatiewaarde hiervan kunnen benoemen. De motor kunnen starten/stoppen. Het gashandel kunnen bedienen, kunnen schakelen van voor- naar achteruit en omgekeerd
II Dagschipper	Tijdens het varen alert blijven op koelwater, oliedruk, laadstroom. Na gebruik van de motor deze nog even laten doorlopen met gashandel in neutrale stand. Inspectie van de motorkamer.
III Schipper	
IV	
	Communiceren
I Bemanning	Weten hoe de communicatie aan boord verloopt.
II Dagschipper	Het hanteren van de procedure: Plannen, taakverdeling, voorbereiden, uitvoeren.
III Schipper	Helder uiteenzetten van plannen van aanpak dek briefing en navigatie.
IV All Round Schipper	Het kunnen evalueren van de communicatie uitvoering.
	Sturen
I Bemanning	In staat zijn, met correcties, het schip te sturen: • naar een vast punt, vooruit en achteruit • op een aangegeven kompaskoers • in bochten • in een vaargeul op een opgegeven kompaskoers
II Dagschipper	In staat zijn: • te sturen met weinig correcties adequate stuuraanwijzingen te kunnen geven aan de roerganger.
III Schipper	Op geleide lijnen en lichten kunnen sturen.

IV	
	Manoeuvreren
I Bemanning	Het varen op de motor op open water, voor- en achteruit, draaien. Het varen in smal vaarwater (3 keer bootlengte), voor- en achteruit, draaien. Het uitvoeren van een noodstop.
II Dagschipper	Het varen in een haven, breedte vaarwater 2 keer bootlengte, draaien en keren waarbij gebruik gemaakt wordt van het schroefeffect dan wel weten dit te compenseren. In staat zijn een boot op de plaats gaande te houden. Inzicht hebben in het gebruik van koppels en deze in de praktijk gebruiken bij het aankomen en afvaren bij boxen en steigers. Manoeuvreren bij bruggen, sluizen en havens, daarbij rekening houdend met overige scheepvaart.
III Schipper	Manoeuvreren op de motor in alle omstandigheden en in lastige situaties alternatieven kunnen aangeven en uitvoeren. Draaien op vaarwater met een breedte van 1 bootlengte plus 1 meter. Ook met harde wind onbekende havens het schip te allen tijde volledig onder controle hebben.
IV All Round Schipper	's nachts in onbekende havens het schip te allen tijde volledig onder controle hebben.
	Havenmanoeuvres
	Afvaren van hogerwal, langswal steiger
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop afgevaren wordt. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering (inclusief sturen en gashandeling, sturen is bemanningstaak). Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
II Dagschipper	Kunnen afvaren en inzicht hebben in de manier waarop afgevaren wordt en daarbij de juiste keuzes maken en bijbehorende handelingen kunnen opdragen aan de bemanning. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
III Schipper	Onder moeilijker omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren van steigers.
IV All Round Schipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren van steigers.
	Aankomen aan hogerwal, langswal steiger
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop aangekomen wordt. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering (inclusief sturen en gashandeling, sturen is bemanningstaak). Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.

II Dagschipper	Kunnen aankomen en inzicht hebben in de manier waarop aangekomen wordt op een aangegeven (ruime) plek en daarbij de juiste keuzes maken en bijbehorende handelingen kunnen opdragen aan de bemanning. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
III Schipper	Onder moeilijker omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen aankomen op steigers op een aangegeven plek die maximaal 2 scheepslengtes lang is.
IV All Round Schipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen aankomen op steigers op een aangegeven plek die maximaal 1.5 scheepslengte lang is.
Afvaren van hogerwal, lagerwal box	
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop afgevaaren wordt. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering (inclusief sturen en bedienen gashandel, sturen is bemanningstaak). Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen
II Dagschipper	Kunnen afvaren en inzicht hebben in de manier waarop afgevaaren wordt en daarbij de juiste keuzes maken en bijbehorende handelingen kunnen opdragen aan de bemanning. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
III Schipper	Onder moeilijker omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren uit een box.
IV All Round Schipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren uit een box.
Aankomen in hogerwal, lagerwal box	
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop aangekomen wordt. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering met uitzondering van sturen en bedienen gashandel. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
II Dagschipper	Kunnen aankomen in een box en inzicht hebben in de manier waarop aangekomen wordt en daarbij de juiste keuzes maken en bijbehorende handelingen kunnen opdragen aan de bemanning. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
III Schipper	Onder moeilijker omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen aankomen in een box.
IV All Round Schipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen aankomen in een box.
Afvaren van lagerwal steiger	
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop afgevaaren wordt. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering met uitzondering van sturen en bedienen gashandel. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.

II Dagschipper	Kunnen afvaren en inzicht hebben in de manier waarop af gevaren wordt onder eenvoudige omstandigheden en daarbij de juiste keuzes maken en bijbehorende handelingen kunnen opdragen aan de bemanning. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
III Schipper	Onder moeilijkere omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren van deze plek door middel van het gebruik van stootwillen, springen en de motor.
IV All Round Schipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren van deze plek door middel van het gebruik van stootwillen, springen en de motor.
Aankomen aan een lagerwal steiger	
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop aangekomen wordt. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering met uitzondering van sturen en bedienen gashandel. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
II Dagschipper	Kunnen aanleggen en inzicht hebben in de manier waarop aangelegd wordt op een lagerwalsteiger met veel ruimte op een aangegeven plek door gebruik te maken van de wind en daarbij de juiste keuzes maken en bijbehorende handelingen kunnen opdragen aan de bemanning. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
III Schipper	Onder moeilijkere omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen aanleggen op een lagerwalsteiger op een aangegeven plek die maximaal 2 scheepslengtes lang is door gebruik te maken van de wind.
IV All Round Schipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen aanleggen op een lagerwalsteiger die maximaal 1.5 scheepslengte lang is.
Afvaren uit een dwarswind box	
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop afgevaard wordt. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering met uitzondering van sturen en besturen gashandel. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
II Dagschipper	Kunnen afvaren en inzicht hebben in de manier van afvaren onder eenvoudige omstandigheden en daarbij de juiste keuzes maken en bijbehorende handelingen kunnen opdragen aan de bemanning. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
III Schipper	Onder moeilijkere omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren van deze plek door middel van het gebruik van stootwillen, springen en de motor.
IV All Round Schipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren van deze plek door middel van het gebruik van stootwillen, springen en de motor.
Aankomen in een dwarswind box	
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop aangekomen wordt.

	Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering met uitzondering van sturen en bedienen gashandel. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
II Dagschipper	Aankomen in en inzicht hebben in de manier van aankomen in een dwarswind box onder eenvoudige omstandigheden en daarbij de juiste keuzes maken en bijbehorende handelingen kunnen opdragen aan de bemanning. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
III Schipper	Onder moeilijkere omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen aanleggen in een dwarswind box.
IV All Round Schipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen aanleggen in een dwarswind box.
Afmeren	
I Bemanning	Inzicht hebben in het vastleggen van een motorboot, langs een ander schip, aan de wal of in een box. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering.
II Dagschipper	Het kunnen afmeren van een motorboot, langs een ander schip, aan de wal of in een box.
III Schipper	Onder moeilijkere omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afmeren van een motorboot, langs een ander schip, aan de wal of in een box, Het schip dusdanig onbeheerd achter kunnen laten dat het bij veranderende weersomstandigheden ten allen tijde veilig ligt.
IV All Round Schipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afmeren van een motorboot, langs een ander schip, aan de wal of in een box. Het schip dusdanig onbeheerd achter kunnen laten dat het bij zwaar weer omstandigheden ten allen tijde veilig ligt.
Navigatie	
Gebruik van kaart en almanak	
I Bemanning	
II Dagschipper	Het lezen van een kaart met de daarop gebruikte tekens. Positie kunnen bepalen d.m.v. een kruispeiling. In een almanak gevraagde gegevens kunnen opzoeken.
III Schipper	In de kaart het verschil tussen kompaskoers en koers door het water en koers over de grond en weten te duiden.
IV	
Gebruik navigatie instrumenten	
I Bemanning	
II Dagschipper	
III Schipper	
IV All Round Schipper	In staat zijn om de aanwezige navigatieapparatuur te controleren op fouten.

Navigeren aan boord	
I Bemanning	Het vaststellen van de positie in betond of bebakend vaarwater. Zie ook de vaardigheid 'Gebruik van kaart en almanak.'
II Dagschipper	Altijd de positie kennen en kunnen aanwijzen op de kaart. Daarbij moet gewerkt kunnen worden met de kaarten van het desbetreffende vaarwater en de almanakken. Het maken van een achtergrond peiling
III Schipper	De lopende navigatie bijhouden in het logboek en het logboek gebruiken als nautisch instrument. Kennis hebben van de nauwkeurigheid van de verschillende navigatie hulpmiddelen en mogelijke fouten.
IV All Round Schipper	Het bepalen van de positie aan de hand van zichtpeilingen Het bewaken van de veilige navigatie Vooruitkijken gedurende de wacht en gedurende het verloop van de reis naar mogelijke gevaren.
Tochtvaren	
Tochtvoorbereiding en het aanlopen van havens	
I Bemanning	
II Dagschipper	
III Schipper	Op de kaart de uitgezette tocht tekenen. Gegevens opzoeken in de almanak met betrekking tot de te varen tocht Weerberichten uitluisteren ten behoeve van de tocht. Een tochtplanning maken voor een korte tocht bij daglicht. Bij het maken van deze planning onder meer rekening houdend met: bruggen sluizen, ondiepten en drukke scheepvaartroutes, samenstelling en ervaring van de bemanning en weersverwachting. Presentatie van het plan voor aanvang van de reis. Uit de almanak de informatie verzamelen over onbekende havens en die in de praktijk kunnen toepassen. Het herkennen van relevante punten die bij de aanloop van een vreemde haven nodig zijn.
IV All Round Schipper	Een tochtplanning maken voor een langere tocht, deels bij daglicht, deels bij duisternis. Vooruitkijken en inzicht hebben in de te varen tocht, het kunnen overzien van consequenties van de keuzes. Duidelijke presentatie van het plan voor aanvang van de reis, inclusief uitleg van mogelijke scenario's, zodat iedereen op de hoogte is, met extra aandacht voor de te nemen voorzorgsmaatregelen bij nachttochten of veranderingen in het weerbeeld op het gebied van de veiligheid.

	Het definitieve plan bepalen op grond van het weer en bemanning, met kennis van het vaargedrag van het schip onder diverse omstandigheden Draagt zorg voor het wachtschema waarin rekening wordt gehouden met de samenstelling en ervaring van de bemanning. Er worden zo veel mogelijk weerberichten opgenomen en waar nodig wordt de route bijgesteld op grond van het weer of anderszins, dit met het doel een veilige overtocht te hebben. Een tochtplanning maken, rekening houdende met mogelijke beslismomenten en obstakels, zoals: ondiepten, drukke scheepvaartroutes en aanlopen van havens. Weten waar de knelpunten in de tocht zitten.
	Passeren van sluizen en passeren van bruggen
I Bemanning	
II Dagschipper	Toepassen van de kennis van de lichttekens bij sluizen en bruggen. Het omgaan met de andere scheepvaart. Communicatie met het personeel van de sluis/brug. Adequaat werken met de lijnen bij sluizen en wachtstijgers.
III Schipper	
IV	
	Toepassen van de reglementen
I Bemanning	Uitkijk houden over 360 graden, waarnemingen delen. Weten welke schepen er in de buurt zijn. Bij twijfel vragen stellen.
II Dagschipper	Potentiele aanvaring kunnen herkennen met gebruik maken van achtergrond peilingen, kompaspeilingen, verreijkijker etc. Het in praktijk kunnen uitvoeren van de uitwijkbepalingen van de voor het vaarwater geldende reglement. Bij uitwijken weten welke gevolgen er ontstaan door het uitwijken, voor andere scheepvaart en welke gevolgen voor de navigatie/ uitgangspositie ten aanzien van route en wind.
III Schipper	Op gezette tijden juiste focus en scherpste kunnen creëren bij opvarenden. (bv oversteek vaarroute) Kunnen inschatten welke schepen op termijn (te) dicht bij kunnen komen.
IV	
	Nachtvaren
I Bemanning	
II Dagschipper	
III Schipper	Onder gunstige omstandigheden 's nachts kunnen varen, navigeren en manoeuvreren. Navigatieverlichting van eigen en andere schepen kennen en kunnen herkennen. Het lezen van de boeien met lichtkarakters.

	Het aanlopen van een haven bij nacht.
IV All Round Schipper	Onder alle omstandigheden 's nachts kunnen varen, navigeren en manoeuvreren.
Noodsituaties	
Gebruik van de aan boord aanwezige veiligheidsuitrusting en reddingsmiddelen	
I Bemanning	Reddingsvesten. Op de hoogte zijn van aanwezigheid en werking van brandblusapparaten, lenspomp, diverse afsluiters, hoofdschakelaar boordnet en deze kunnen bedienen.
II Dagschipper	Het uitvoeren van een controlecheck op de veiligheidsuitrusting en veiligheidsmiddelen. Controle op de houdbaarheidsdatum
III Schipper	
IV	
Man overboord	
I Bemanning	De schipper assisteren bij de uitvoering van de manoeuvre.
II Dagschipper	Het geven van leiding aan de bemanning. Het schip voorbereiden op het oppikken van de drenkeling. Het parcours varen om de drenkeling op de te halen. Het aan boord halen van de drenkeling. De zorg voor de drenkeling als hij/zij aan boord is gehaald.
III Schipper	
IV	
Slepen en gesleept worden inclusief lange sleep	
I Bemanning	
II Dagschipper	
III Schipper	Een schip als sleep kunnen oppikken, zowel achter elkaar als langs zij. Een tros uitgeven om zelf gesleept te worden.
IV All Round Schipper	Module sleeptraining behaald hebben.
Loskomen van de grond	
I Bemanning	
II Dagschipper	
III Schipper	Door middel van manoeuvreren op de motor, eventueel met behulp van trossen en/of ankers en andere hulpmiddelen op een veilige manier voor schip en bemanning loskomen. Beslissing kunnen nemen ten aanzien van de gevolgen door beroering, wel of niet door varen?
IV	
Verhelpen van storingen	

I Bemanning	
II Dagschipper	Weten wat te doen in het geval van de hierna genoemde storingen. Wegvallen of verminderde koeling. Stoppen van de motor. Uitvallen van de navigatie apparatuur.
III Schipper	Weten wat te doen in het geval van de hierna genoemde storingen. Lekkage in de romp. Uitvallen van de besturing.
IV	
Overig	
Ankeren	
I Bemanning	De schipper assisteren bij het ankeren. In staat zijn het ankergerie te bedienen.
II Dagschipper	Het uitvoeren van de ankermanoeuvre en aansturen van de bemanning.
III Schipper	Het uitvoeren van de ankermanoeuvre bij duisternis.
IV All Round Schipper	Aanleggen op steigers of kademuren met behulp van een hekanker of een tweede anker.
Vaar/Jachtetiquette en zorg voor het schip	
I Bemanning	Het in praktijk brengen van respect voor medewatersporters, hun eigendommen en het milieu. Het op orde houden van het schip en nachtklaar maken. Het toepassen van een juiste vlagvoering.
II Dagschipper	Weten hoe te handelen bij afmeren langsij (overpad naar de wal, eigen lijnen, etc). Snelheid afstemmen op de omstandigheden.
III Schipper	
IV	
Theorie eisen	
Scheeps- en motortermen	
I Bemanning	Kennis van de basis scheepstermen.
II Dagschipper	Uitgebreide kennis van scheepstermen.
III Schipper	Verregaande kennis van scheepstermen.
IV All Round Schipper	Volledige kennis van scheepstermen.
Werking van de motor	
I Bemanning	

II Dagschipper	De hierna volgende systeemonderdelen met hun functie globaal kunnen beschrijven. • Koelsysteem, • Smeerolie systeem, • Brandstof systeem • Aandrijfsysteem, - Elektrische systeem
III Schipper	De impeller kunnen vervangen. Het brandstofsysteem kunnen ontluchten.
IV	
	Theorie met betrekking tot alle hierboven genoemde praktijkmanoeuvres
Voor alle niveaus	De praktischeisen vanuit de theorie kunnen benaderen, zowel in een gesprek als op papier. Aan de hand van eenvoudige schetsen kunnen uitleggen hoe een praktijkmanoeuvre gevaren wordt en waarom.
	Theoretische beginselen van het manoeuvreren
I Bemanning	Kennis hebben van minimale manoeuvreersnelheid en inzicht in de invloed van de wind op het schip.
II Dagschipper	Inzicht hebben in de krachten die op het schip werken. Aan kunnen geven en gebruik maken van de juiste trossen en springen bij het aanleggen en afvaren. Het wieleffect kunnen verklaren en het gebruiken dan wel compenseren hiervan.
III Schipper	Voor- en nadelen van de krachten die op het schip werken kennen en weten te benutten dan wel te compenseren. Inzicht hebben in de koppels, hefbomen en krachten die gebruikt kunnen worden bij het manoeuvreren.
IV All Round Schipper	Een overzicht kunnen opstellen van de verschillende technieken die te gebruiken zijn bij havenmanoeuvres.
	Reglementen
I Bemanning	
II Dagschipper	Kennis hebben van de uitwijkbepalingen BPR
III Schipper	
IV	
	Klein Vaarbewijs
I Bemanning	
II Dagschipper	De kennis van Klein Vaarbewijs I
III Schipper	De kennis van Klein Vaarbewijs I
IV All Round Schipper	In bezit van het certificaat Klein Vaarbewijs I